

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 kwietnia 1992 r.

w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy.

Na podstawie art. 231 pkt 1 i 3 Kodeksu pracy zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa zasady i tryb ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy, zwanych dalej „wypadkami”, oraz sposób prowadzenia dokumentacji i rejestracji wypadków.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) wypadku — oznacza to wypadek określony w przepisach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
- 2) wypadku śmiertelnym — oznacza to wypadek, w którego wyniku nastąpiła śmierć na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku,
- 3) wypadku ciężkim — oznacza to wypadek, w którego wyniku nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała, albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała,
- 4) wypadku zbiorowym — oznacza to wypadek, któremu w wyniku tego samego zdarzenia uległy co najmniej dwie osoby,

- 5) pracowniku — oznacza to także uprawnionego do świadczeń przysługujących w związku z wypadkiem członka rodziny pracownika.

Rozdział 2

Postępowanie w razie wypadku

§ 3. 1. Pracownik, który uległ wypadkowi, jeżeli stan jego zdrowia na to pozwala, jest obowiązany zawiadomić niezwłocznie o wypadku swojego przełożonego. Jeżeli skutki wypadku ujawniły się w okresie późniejszym, pracownik jest obowiązany zawiadomić swojego przełożonego niezwłocznie po ich ujawnieniu.

2. Każdy pracownik, który zauważył wypadek lub dowiedział się o nim, jest obowiązany natychmiast udzielić pomocy poszkodowanemu pracownikowi i zawiadomić o wypadku przełożonego pracownika poszkodowanego oraz służbę bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Przełożony pracownika poszkodowanego w wypadku jest obowiązany zabezpieczyć miejsce wypadku i niezwłocznie zawiadomić o wypadku kierownika zakładu pracy oraz służbę bezpieczeństwa i higieny pracy.

4. Kierownik zakładu pracy jest obowiązany zapewnić:

- 1) udzielenie pierwszej pomocy pracownikowi, który uległ wypadkowi,
- 2) zabezpieczenie miejsca wypadku,
- 3) zbadanie okoliczności i przyczyn wypadku,
- 4) sporządzenie właściwej dokumentacji wypadku.

§ 4. 1. Miejsce wypadku należy zabezpieczyć do czasu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie do miejsca wypadku osób niepowołanych, uruchamianie bez koniecznej potrzeby urządzeń, które w związku z wypadkiem zostały wstrzymane, dokonywanie zmian ich położenia, jak również zmiany położenia innych przedmiotów, które spowodowały wypadek lub pozwalają odtworzyć jego okoliczności.

2. Zgodę na uruchomienie urządzeń lub dokonanie innych zmian w miejscu wypadku wyraża kierownik zakładu pracy lub upoważniona przez niego osoba w uzgodnieniu ze społecznym inspektorem pracy, po sporządzeniu — jeżeli zachodzi potrzeba — szkicu lub fotografii miejsca wypadku.

3. Jeżeli zabezpieczenie miejsca wypadku zarządził organ prowadzący śledztwo lub dochodzenie albo inny właściwy organ, wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 2, wymaga akceptacji tego organu.

4. Dokonywanie zmian w miejscu wypadku bez uzyskania zgody, o której mowa w ust. 2 i 3, jest dopuszczalne, jeżeli zachodzi konieczność ratowania osób lub mienia albo zapobieżenia gromadzącemu niebezpieczeństwu.

Rozdział 3

Ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków

§ 5. 1. Okoliczności i przyczyny wypadków śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych bada zespół powypadkowy, w którego skład wchodzi kierownik zakładowej służby bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zakładowy społeczny inspektor pracy.

2. Okoliczności i przyczyny wypadków innych niż określone w ust. 1 ustala zespół powypadkowy, w którego skład wchodzi pracownik służby bezpieczeństwa i higieny pracy oraz oddziałowy (wydziałowy) społeczny inspektor pracy.

3. W zakładzie pracy, w którym nie działa służba bezpieczeństwa i higieny pracy, w ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadków uczestniczy kierownik zakładu pracy albo pracownik tego zakładu lub wyspecjalizowana osoba trzecia, której zakład pracy zlecił wykonywanie zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy.

4. W zakładzie pracy, w którym nie działa społeczna inspekcja pracy, w ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadków uczestniczy przedstawiciel pracowników znający przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 6. 1. Niezwłocznie po otrzymaniu wiadomości o wypadku zespół powypadkowy jest obowiązany przystąpić do ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, a w szczególności:

- 1) dokonać oględzin miejsca wypadku, stanu technicznego urządzeń oraz zbadać warunki wykonywania pracy i inne okoliczności, które mogły mieć wpływ na powstanie wypadku,
- 2) przesłuchać poszkodowanego, jeżeli stan jego zdrowia na to pozwala,
- 3) przesłuchać świadków wypadku,
- 4) zasięgnąć, w miarę potrzeby, opinii lekarza lub innych specjalistów.

2. Przed przesłuchaniem świadków powinien być uprzedzony o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.

3. Zespół powypadkowy jest obowiązany wykorzystać materiały zebrane przez organy prowadzące śledztwo lub dochodzenie, jeżeli materiały te zostaną mu udostępnione.

§ 7. 1. Ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku, któremu uległ pracownik na terenie innego zakładu pracy, przeprowadza macierzysty zakład pracy z udziałem przedstawiciela zakładu, na którego terenie zdarzył się wypadek.

2. Kierownik zakładu pracy, na którego terenie zdarzył się wypadek, jest obowiązany zapewnić:

- 1) zorganizowanie niezwłocznie pomocy dla osób, które uległy wypadkowi lub którym zagraża niebezpieczeństwo,
- 2) zabezpieczenie miejsca wypadku w sposób określony w § 4,
- 3) niezwłoczne zawiadomienie o wypadku macierzystego zakładu pracy pracownika,
- 4) udostępnienie niezbędnych informacji i materiałów oraz udzielenie wszechstronnej pomocy osobom badającym okoliczności i przyczyny wypadku.

3. Na wniosek macierzystego zakładu pracy pracownika poszkodowanego zakład pracy, na którego terenie zdarzył się wypadek, powinien na zasadach określonych w § 5 i 6 zbadać okoliczności i przyczyny wypadku oraz przekazać dokumentację wypadku macierzystemu zakładowi pracy.

§ 8. Właściwy terenowo organ Państwowej Inspekcji Pracy, a także organ założycielski zakładu pracy lub jednostka sprawująca nadzór nad zakładem, może żądać, aby ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku śmiertelnego, ciężkiego lub zbiorowego nastąpiło z udziałem jego przedstawiciela.

§ 9. 1. Po ustaleniu okoliczności i przyczyn wypadku zespół powypadkowy sporządza — nie później niż w ciągu 14 dni od dnia uzyskania zawiadomienia o wypadku — protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, zwany dalej „protokołem powypadkowym”, według wzoru, o którym mowa w § 15.

2. Członek zespołu powypadkowego ma prawo złożenia do protokołu powypadkowego zdania odrębnego, które powinien uzasadnić.

3. W przypadku rozbieżności zdań członków zespołu powypadkowego o treści protokołu, decyduje kierownik zakładu pracy.

4. Do protokołu powypadkowego dołącza się protokoły przesłuchania poszkodowanego i świadków, pisemne opinie lekarza i innych specjalistów, szkice lub fotografie miejsca wypadku oraz inne dokumenty wskazujące okoliczności i przyczyny wypadku, a także odrębne zdanie złożone przez członka zespołu powypadkowego oraz zastrzeżenia, o których mowa w ust. 8, jeżeli zostały zgłoszone przez pracownika.

5. Jeżeli w toku ustalania okoliczności i przyczyn wypadku wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności, które uniemożliwiają sporządzenie protokołu powypadkowego w terminie określonym w ust. 1, w treści protokołu należy podać przyczyny opóźnienia.

6. Stwierdzenie w protokole powypadkowym, że wypadek nie jest wypadkiem przy pracy albo że zachodzą okoliczności, które mogą mieć wpływ na prawo pracownika do świadczeń przysługujących z tytułu wypadku, wymaga

szczegółowego uzasadnienia i wskazania odpowiednich dowodów stanowiących podstawę takich stwierdzeń.

7. Zespół powypadkowy jest obowiązany zapoznać poszkodowanego pracownika z treścią protokołu powypadkowego przed jego zatwierdzeniem.

8. Poszkodowany pracownik ma prawo zgłoszenia uwag i zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole powypadkowym, o czym zespół powypadkowy jest obowiązany pouczyć pracownika.

§ 10. 1. Protokół powypadkowy zatwierdza kierownik zakładu pracy niezwłocznie po sporządzeniu tego protokołu, nie później jednak niż w ciągu 5 dni od dnia jego sporządzenia.

2. Jeżeli wypadkowi uległ kierownik zakładu pracy, protokół powypadkowy zatwierdza jego zastępca lub upoważniona przez niego osoba.

3. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego zostały zgłoszone zastrzeżenia przez poszkodowanego pracownika lub protokół ten nie odpowiada warunkom określonym w rozporządzeniu, kierownik zakładu pracy powinien zwrócić nie zatwierdzony protokół w celu wyjaśnienia i uzupełnienia go przez zespół powypadkowy.

4. Czynności określone w ust. 3 powinny być zakończone w ciągu 5 dni.

§ 11. 1. Zatwierdzony protokół powypadkowy zakład pracy niezwłocznie doręcza poszkodowanemu pracownikowi, pouczając go o sposobie i trybie odwołania.

2. Protokół powypadkowy dotyczący wypadków śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych należy doręczyć niezwłocznie właściwemu terenowo organowi Państwowej Inspekcji Pracy.

3. Na żądanie organu założycielskiego zakładu pracy lub jednostki sprawującej nadzór nad zakładem protokoły powypadkowe dotyczące wypadków, o których mowa w ust. 2, powinny być przesłane także do tego organu (jednostki).

§ 12. Jeżeli protokół powypadkowy dotyczący wypadków, o których mowa w § 5 ust. 1, zawiera ustalenia naruszające uprawnienia pracownika albo nieprawidłowe wnioski profilaktyczne, właściwy terenowo organ Państwowej Inspekcji Pracy, organ założycielski zakładu pracy lub jednostka sprawująca nadzór nad zakładem mogą zwrócić się do kierownika zakładu pracy z uzasadnionym wnioskiem o ponowne ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku. Przepis § 10 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 13. 1. Pracownik, który uległ wypadkowi, ma prawo wglądu do akt sprawy oraz sporządzania z nich notatek i odpisów.

2. Protokół powypadkowy wraz z załącznikami przechowuje się w aktach zakładu pracy przez 10 lat.

§ 14. Na podstawie dokonanych ustaleń okoliczności i przyczyn wypadku kierownik zakładu pracy jest obowiązany:

- 1) zarządzić zastosowanie właściwych środków profilaktycznych oraz środków mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, a także określić osoby odpowiedzialne za wykonanie poleceń wydanych w związku z wypadkiem,
- 2) zapewnić omówienie okoliczności i przyczyn wypadku z kierownikami, mistrzami i pracownikami zainteresowanych komórek organizacyjnych zakładu pracy.

§ 15. Wzór protokołu powypadkowego ustala Minister Pracy i Polityki Socjalnej.

Rozdział 4

Rejestracja wypadków

§ 16. Zakład pracy jest obowiązany prowadzić rejestr wypadków. Rejestr ten powinien zawierać imię i nazwisko pracownika, który uległ wypadkowi, datę wypadku, skutki wypadku, datę sporządzenia protokołu powypadkowego i inne okoliczności wypadku, których zamieszczenie w rejestrze jest celowe.

§ 17. 1. Na podstawie protokołu powypadkowego, w którym stwierdzono, że wypadek jest wypadkiem przy pracy, zakład pracy jest obowiązany sporządzić statystyczną kartę wypadku przy pracy.

2. Minister Pracy i Polityki Socjalnej, w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego, ustala wzór statystycznej karty wypadku przy pracy i tryb jej przekazywania.

Rozdział 5

Przepisy końcowe

§ 18. 1. Do wyjaśnienia okoliczności i przyczyn wypadku mającego rozmiary katastrofy albo powodującego zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego lub jeżeli zachodzi potrzeba wyjaśnienia skomplikowanych problemów technicznych i technologicznych, właściwy minister, wojewoda, organ założycielski zakładu pracy albo jednostka sprawująca nadzór nad zakładem — może powołać zespół specjalistów.

2. Zespół, o którym mowa w ust. 1, może być również powoływany wyłącznie do opracowywania zaleceń powypadkowych w celu prowadzenia przez zakład pracy działalności profilaktycznej.

§ 19. Minister Obrony Narodowej oraz Minister Spraw Wewnętrznych, każdy w zakresie swojego działania, w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej, mogą dostosować przepisy rozporządzenia do organizacji podległych im jednostek.

§ 20. Koszty związane z ustalaniem okoliczności i przyczyn wypadków pokrywa zakład pracy.

§ 21. Zasady ustalania okoliczności i przyczyn wypadków, określone w rozporządzeniu, nie naruszają zasad dokonywania tego rodzaju ustaleń, określonych w przepisach prawa górniczego, jak również zasad ustalania okoliczności i przyczyn wypadków w lotnictwie, wypadków morskich, w komunikacji lądowej oraz w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

§ 22. Do czasu ustalenia wzorów, o których mowa w § 15 i 17 ust. 2, stosuje się dotychczasowe wzory protokołu powypadkowego oraz statystycznej karty wypadku przy pracy.

§ 23. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 1974 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy (Dz. U. z 1983 r. Nr 55, poz. 244).

§ 24. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Olszewski*